

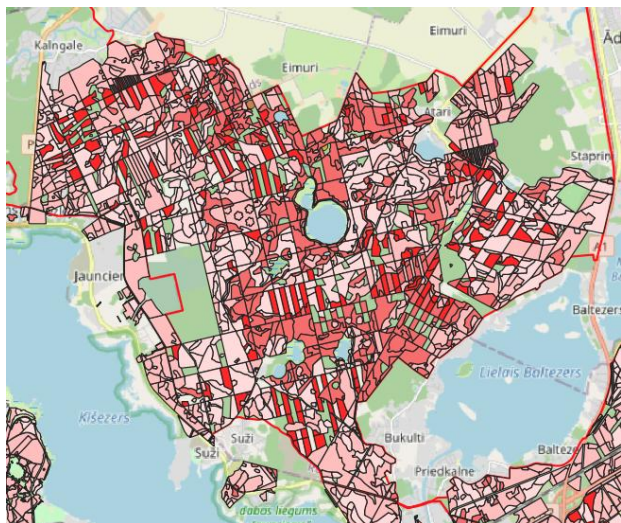
Metodika medību infrastruktūras plānošanai

Saturs

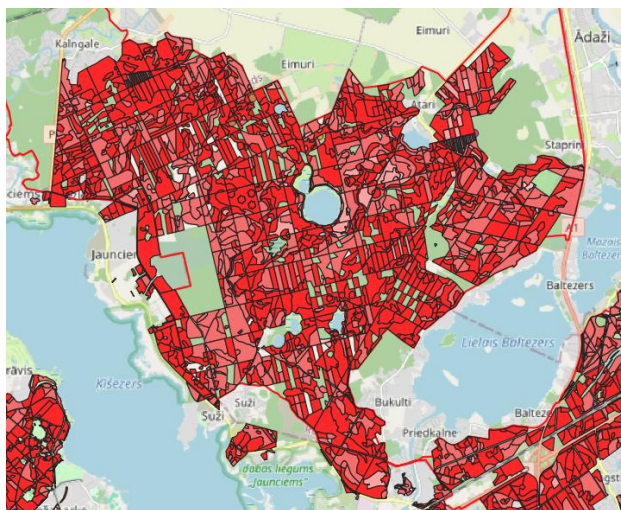
Datu analīze metodikas gatavošanai	2
Literatūras apkopojums	5
Medību kolektīvu aptauja par medībām Pierīgā.	7
Kvalitatīvie komentāri – piemēri un interpretācija:	8
Secinājumi:	8
Kritēriji medību infrastruktūras izveidei piepilsētā	8
Gaides medības	9
Medības ar dzinējiem	10
Telpiski meža apsaimniekotāju informācijas sistēmā iezīmēta, atbilstoši metodikai, plānotā medību infrastruktūra, kas tiek veidota kā teritorijas zonējums.	11
Literatūra	12
Pielikums. Medību kolektīvu aptaujas veidlapa	13

Datu analīze metodikas gatavošanai

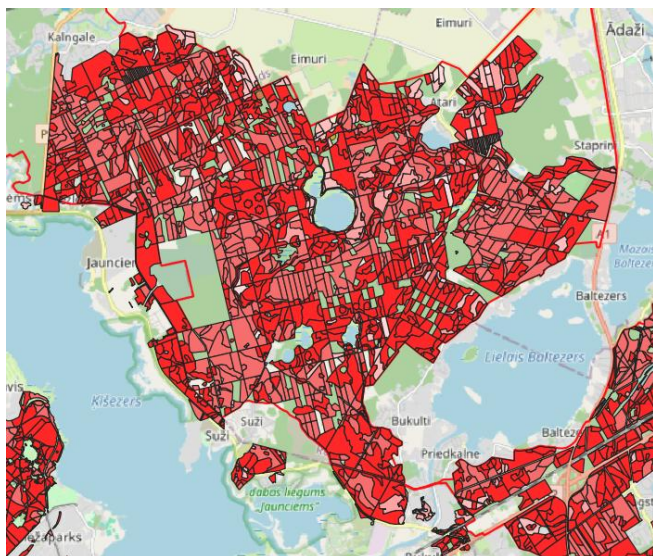
Pamatojoties uz izstrādāto ekosistēmu pakalpojumu kartēšanas metodiku, veikta nogabalu kartēšana (Attēls 1, Attēls 2, Attēls 3, Attēls 4) atbilstoši medījamo dzīvnieku barības bāzes aprēķinam bonitātēs atbilstoši MK noteikumiem Nr. 1194 “Kārtība, kādā nosaka maksu par medību tiesību izmantošanu valstij piekrītošās vai piederošās medību platībās”, kuri izstrādāti uz J.Ziediņa metodikas pamata.

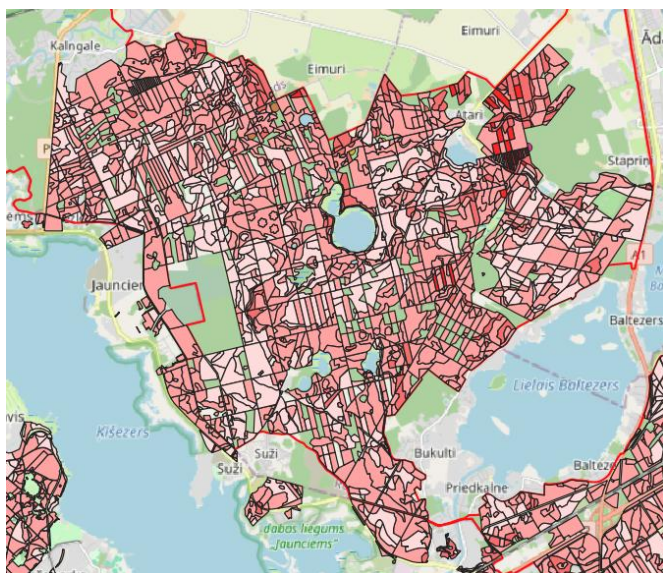
Attēls 1 Alnis

Attēls 2 Briedis

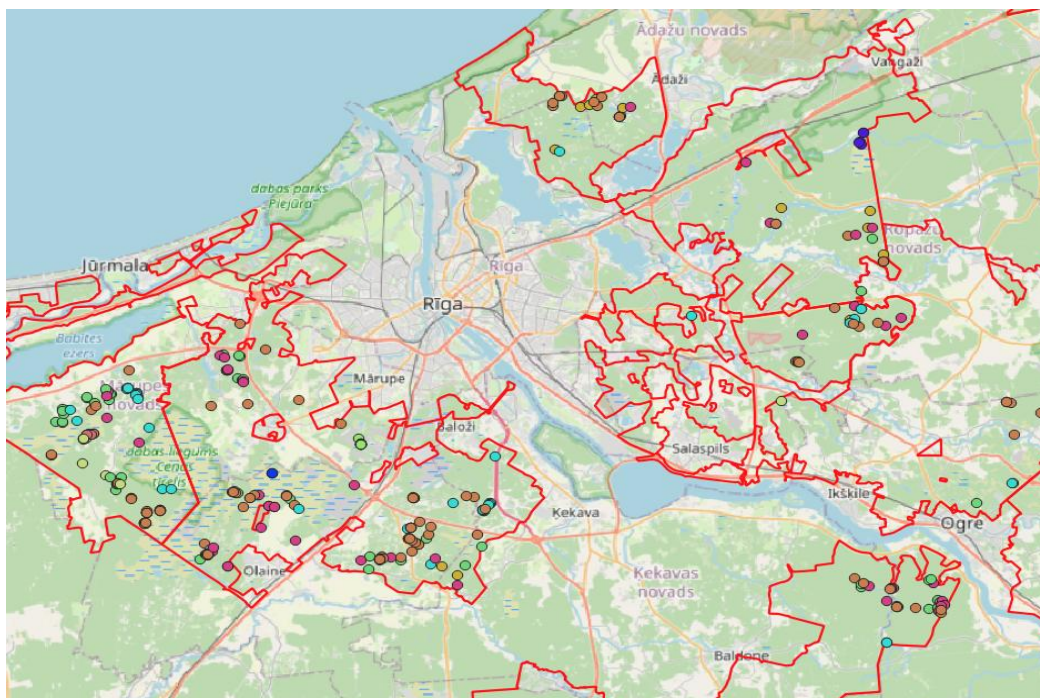

Attēls 3 Stirna

Attēls 4 Mežacūka

Veikt apkopojums no Mednis aplikācijas datiem VMD ĢIS par medījumu vietām. Tas ilustrē pēdējo divu gadu medību aktivitāšu vietas Rīgas mežos (Attēls 5). Tas parāda, ka ir iespēja sadzīvot dažādiem rekreācijas veidiem, jo pilnīgi visās teritorijas, kurām ir līgumi regulāras medības nenotiek.

Attēls 5 2023.un 2024.gadu medījumu vietas no lietotnes "Mednis"

Analizētas medību vietas pēc Mednis salīdzinot ar Strava heatmap datiem (Attēls 6).

Attēls 6 Strava heatmap dati un medījumu vietas

Literatūras apkopojums

1. Izaicinājumi medībās pilsētu un piepilsētu tuvumā:

- Apdzīvotu teritoriju tuvums būtiski ierobežo tradicionālo medību praksi.
- Lielāka uzmanība jāpievērš sabiedriskajai uztverei, drošībai un dzīvnieku izraisītiem konfliktiem, piemēram, sadursmēm ar transportu.
- Medību infrastruktūrai jābūt minimāli traucējošai, vizuāli un funkcionāli saderīgai ar rekreatīvo vidi.

2. Medību metožu izvēles kritēriji pie apdzīvotām vietām:

- Autori uzsver, ka slazdu (capture traps) un tālo šāvienu (remote darting) izmantošana ir piemērotāka tieši piepilsētās un urbānās zonās, jo šīs metodes:
 - ir klusākas,
 - nodrošina kontrolētu dzīvnieka notveršanu,
 - samazina riskus apkārtējiem cilvēkiem un dzīvniekiem.

Vienlaicīgi ētisku apsvērumu dēļ šīs metodes nav rekomendējamās pilsētu, ciematu tuvumā.

- Tiek akcentēts, ka infrastruktūrai jābūt specifiski pielāgotai videi, piemēram:
 - novietojumam ārpus bieži apmeklētām takām,
 - vizuāli integrētai ainavā,
 - pārredzamai, lai nepieļautu sabiedrības traumas vai apdraudējumu.

3. Sabiedrības iesaiste un uztvere:

- Pētījumā uzsvērts, ka veiksmīga infrastruktūras izvietošana un metode ir iespējama tikai tad, ja ir efektīva komunikācija ar sabiedrību.
- Piemēri no Vācijas, Kanādas un ASV rāda, ka apdzīvotu vietu tuvumā medību stratēģijas balstās uz kompromisiem starp efektivitāti un sabiedrības akceptu.

Secinājumi

- Medību infrastruktūra apdzīvotās teritorijās prasa īpašu pieeju, kas apvieno dzīvnieku pārvaldības mērķus ar sabiedrības drošības un vides estētikas prasībām.

- Lēmumiem jābalstās uz lokāliem riskiem, sugu īpatnībām un sabiedrības attieksmi, un infrastruktūras veidi jāizvēlas uzmanīgi – piemēram, gaides torņi var būt piemēroti tikai atsevišķās zonās.

Briežu pārvaldība apdzīvotās teritorijās

1. Problēmas un izaicinājumi:

- Briežu populācijas pieaugums apdzīvotās vietās rada:
 - Ceļu satiksmes negadījumus;
 - Dārzu un ainavu bojājumus;
 - Slimību pārneses riskus (piemēram, Laima slimību);
 - Sabiedrības sūdzības par dzīvnieku klātbūtni.

2. Pārvaldības stratēģijas:

- Medības kā pārvaldības rīks:
 - Loka medības bieži tiek izmantotas, jo tās ir klusākas un drošākas apdzīvotās vietās. Vienlaikus šādu paņēmienu nepieļauj Latvijas medības regulējošā likumdošana;
 - Šaušanas ierobežojumi tiek noteikti, lai nodrošinātu drošību;
 - Limiti tiek pielāgoti, lai kontrolētu populāciju.
- Nemedību metodes:
 - Imunokontracepcija (dzīvnieku sterilizācija) tiek izmantota, bet tai ir ierobežota efektivitāte un augstas izmaksas;
 - Dzīvnieku pārvietošana ir sarežģīta un bieži vien neefektīva.

3. Infrastruktūras un sabiedrības iesaiste:

- Sabiedrības izglītošana ir būtiska, lai palielinātu atbalstu pārvaldības pasākumiem;
 - Sadarbība ar vietējām pašvaldībām un zemi īpašniekiem ir nepieciešama, lai nodrošinātu piekļuvi zemēm un atbalstu medībām;
 - Drošības protokoli tiek izstrādāti un ievēroti, lai samazinātu riskus cilvēkiem un mājdzīvniekiem.
-

Secinājumi:

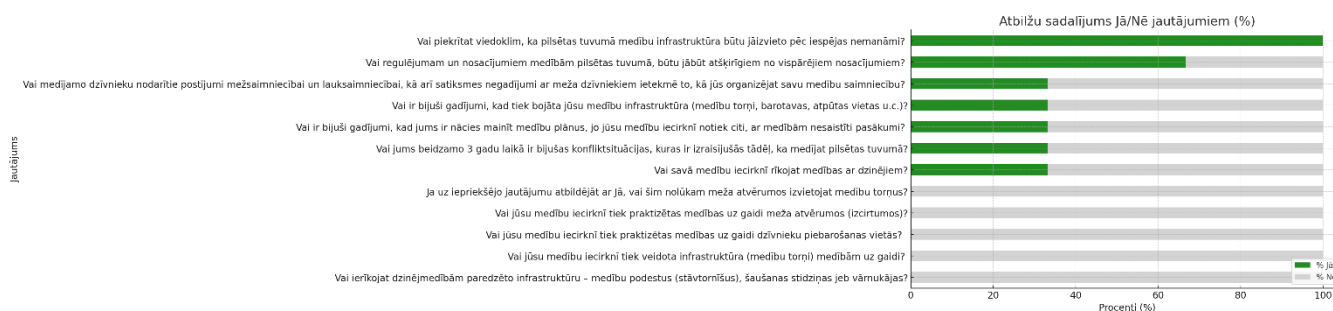
- Integrēta pieeja, apvienojot medību un nemedību metodes, ir visefektīvākā briežu populācijas pārvaldībā apdzīvotās vietās;
- Sabiedrības iesaiste un izglītošana ir būtiska, lai nodrošinātu veiksmīgu pārvaldību;
- Pielāgotas stratēģijas, ņemot vērā vietējos apstākļus un sabiedrības attieksmi, ir nepieciešamas efektīvai pārvaldībai.

Medību kolektīvu aptauja par medībām Pierīgā.

Sagatavota aptaujas veidlapa ar jautājumiem un izsūtīta SIA “Rīgas meži” kolektīviem, kuri medī pie Rīgas. Aptaujas veidlapa pielikumā.

Vairumā jautājumu atbildes “Jā” dominē (Attēls 7), piemēram:

- 100% respondentu norāda, ka tiek ierīkota infrastruktūra gan dzinējmedībām, gan medībām uz gaidi.
- Medības uz gaidi izcirtumos un piebarošanas vietās tiek praktizētas visos iecirkņos.
- 67% respondentu norādījuši, ka medijamo dzīvnieku postījumi ietekmē medību saimniecības organizāciju.

Attēls 7 Aptaujas jautājumu sadalījums

Kvalitatīvie komentāri – piemēri un interpretācija:

Par dzinējmedībām

- “Šogad vēl nepaspējām, bet nākamgad ir doma sākt taisīt.” → Norāda uz organizatorisku ieceri, nevis atteikšanos no šāda medību veida.

Par ietekmi no postījumiem un negadījumiem

- “Bieži nākas reaģēt un savākt/likvidēt uz šosejas notriektus dzīvniekus.”
- “Tiek operatīvi reaģēts uz informāciju par jebkādu postījumu.”
→ Norāda uz aktīvu operatīvu iesaisti dzīvnieku radīto postījumu seku likvidēšanā.

Par sabiedrības mijiedarbību un medību vidi

- “Rīgas valsts pilsēta ar aglomerāciju faktiski ir puse no LR iedzīvotājiem – citi priekšstatī par dabu.”
- “Liela slodze piepilsētas mežu apmeklēšanā, tai skaitā NBS aktivitātes.” → Šie komentāri atklāj spriedzi starp sabiedrības izmantošanas paradumiem un mednieku vajadzībām, īpaši piepilsētās.

Par nepieciešamību regulēt medības piepilsētās

- “Regulējumam jābūt atšķirīgam – sabiedrības izpratne, apmeklējuma intensitāte, bīstamība.”
- “Neiespējami izstrādāt visiem pieņemamu piepilsētas noteikumu sistēmu.”

Secinājumi:

- Praksē ir gan dzinējmedības gan medības uz gaidi.
- Reāla dzīves pieredze rāda, ka postījumi un negadījumi uz ceļiem ietekmē lēmumus medību saimniecībā.
- Respondenti uzsver nepieciešamību pielāgot regulējumu piepilsētas apstākļiem, bet vienlaikus uzsver grūtības to izstrādēt.

Kritēriji medību infrastruktūras izveidei piepilsētā

Medības var notikt arī bez medību infrastruktūras izveides, taču tās esamība ievērojami atvieglo medību procesu, lielā mērā nodrošina tā efektivitāti, kā arī medību drošību. Pārdomāti veidota medību infrastruktūra nodrošina iespēju medīt selektīvi, tādējādi veicinot pareizu medījamo dzīvnieku populāciju struktūru, kas savukārt ir viens no galvenajiem nosacījumiem, lai samazinātu dzīvnieku nodarītos

postījumus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai. Galvenais medību nosacījums ir medību dalībnieku, un sabiedrības drošība, un viens no medību infrastruktūras uzdevumiem ir to paaugstināt. Medījot pilsētu tuvumā, kur ir paaugstināta antropogēnā slodze un ievērojami augstāka varbūtība, ka mežā bez medniekiem atradīsies arī citi apmeklētāji, medību drošībai ir jāpievērš pastiprināta uzmanība. Medību infrastruktūra medību drošību paaugstina, taču neatceļ nevienu medību drošības noteikumu punktu.

Pilsētu tuvumā, priekšroka būtu dodama medību torņiem, kas medību vietā tiek izvietoti īslaicīgi, tikai uz medību periodu, nevis stacionārajiem medību torņiem.

Gaides medības

Pilsētu tuvumā šīs medības galvenokārt notiek dzīvnieku barošanās vai piebarošanas vietās, īpašu uzmanību pievēršot vietām, kur medījamie dzīvnieki nodara postījumus lauksaimniecībai vai mežsaimniecībai.

Nepieciešamie kritēriji infrastruktūras (medību torņu) izveidei

1. Medības pie ainavas atvērumiem
 - 1.1. Lauksaimniecības kultūras;
 - 1.2. Izcirtumi un jaunaudzes
2. Medības dzīvnieku barošanās vai piebarošanas vietās
 - 2.1. Lauksaimniecības kultūras;
 - 2.2. Izcirtumi un jaunaudzes
 - 2.3. Dzīvnieku piebarošanas lauces;
 - 2.4. Barotavas.
3. Medību drošība
 - 3.1. Šaušanas virzienam jābūt pārskatāmam

Izslēdzošie kritēriji

1. Nav medību tiesību nomas līguma;
2. Normatīvie akti aizliedz kādas sugas medības (mikroliegums u.c.)
3. Apskates vai tūrisma objekts, uz kuru tiek virzīta apmeklētāju plūsma
4. Tiešs apdzīvotas vietas tuvums
5. Šaušanas virzienā var atrasties vai atrodas mājas, transports, gājēji utt.

Medījot pārnadžus gaidēs medībās tuvu pie apdzīvotām vietām (1 km rādiusā?), medīšana no paaugstinājuma (medību torņa) varētu būt obligāta prasība.

Medības, atrodoties uz zemes, varētu būt pieļaujamas, medījot bebrus meliorācijas sistēmās, kā arī medījot pārnadžus rieta laikā, ievērojot iepriekšējā punkta nosacījumus.

Papildus prasība varētu būt veidot slēgta tipa medību torņus, kas nepieļauj šāviena izdarīšanu virzienā, kas nav pilnībā pārredzams, vai kur atrodas ceļi, takas, mājas utt.

Medības ar dzinējiem

Medībās ar dzinējiem parasti ir iesaistīts samērā liels medību dalībnieku skaits – gan mednieki, gan dzinēji, nereti arī suņi. Līdz ar to, plānojot medības ar dzinējiem pilsētu tuvumā, būtu īpaši jāņem vērā sabiedrības attieksme pret medībām un drošības aspekts.

Lai mazinātu iespējamus konfliktus ar pārējo sabiedrību, medības ar dzinējiem būtu jāplāno vietās, kur ir pēc iespējas zemāka apmeklētāju plūsma. Tomēr arī tas nenodrošina, ka medību laikā nemednieki nesatikties ar medību dalībniekiem. Kā viens no veidiem, kā mazināt šādu satikšanās iespēju, pasaulē tiek izmantotas speciālas brīdinājuma zīmes (Attēls 8), kas tiek uzstādītas uz ceļiem, medību vietas tuvumā. Tas ļauj cilvēkiem, kuriem medības nepatīk, savlaicīgi uzzināt par medību norisi konkrētā vietā un izvairīties no šādu vietu apmeklējuma.

Attēls 8 Brīdinājumu zīmes

Šādu brīdinājuma zīmju izvietošana vietās, kur notiek medības ar dzinējiem, būtu ļoti rekomendējama arī Latvijā, it īpaši, gadījumos, kad medības notiek pilsētu tuvumā vai vietās ar augstu rekreatīvo slodzi.

Medību drošības nolūkos, domājot gan par medību dalībnieku, gan sabiedrības drošību, medībās ar dzinējiem, visiem medniekiem būtu jābūt izvietoties speciāli sagatavotos dzinējmedību podestos. Tas, pirmkārt, ievērojami paaugstina medību drošību, kā arī uzlabo medību rezultativitāti. Līdz ar to, ar mazāku medību slodzi iespējams sasniegt vēlamo rezultātu un nomedīt lielāku dzīvnieku skaitu.

Tāpat, uzmanība jāpievērš arī mednieku pulcēšanās vietas un medījuma novietošanas vietām. Vēlams, lai šīs vietas būtu novietotas nostāk no cilvēku apmeklētām vietām vai maršrutiem, pa kuriem pārvietojas vairums apmeklētāju.

Telpiski meža apsaimniekotāju informācijas sistēmā iezīmēta, atbilstoši metodikai, plānotā medību infrastruktūra, kas tiek veidota kā teritorijas zonējums.

Atbilstoši metodikai, sagatavots un uzņēmuma informācijas sistēmā iezīmēts zonējums (Attēls 9), atbilstoši kuram ieteicama medību infrastruktūras izvietošana. Datu atlase:

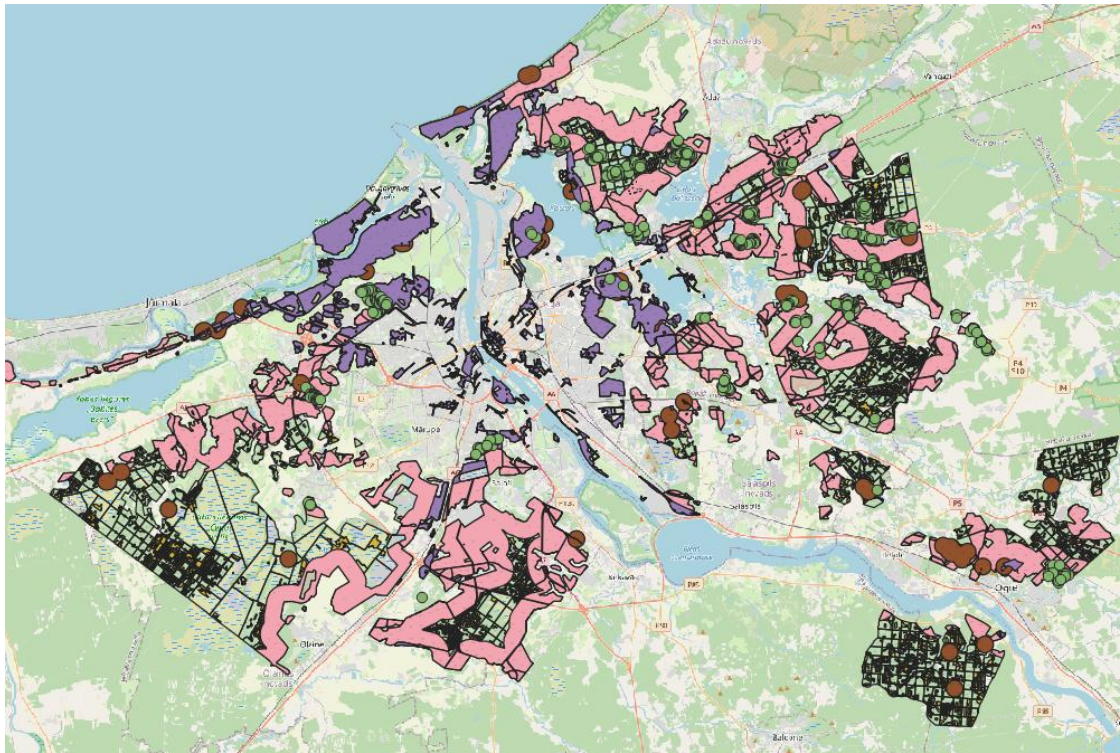
- Pilsētu un ciematu teritorijas. Statiska informācija.
- Atpūtas vietas uzņēmuma īpašumā.
- Nogabalu inventarizācijas datu bāze ar metodikā nepieciešamajām pazīmēm.

Satiski iezīmēts zonējums:

- Pilsētu un apdzīvotu vietu ierobežojumam.
- 1km attālums no apdzīvotām vietām.
- Ierobežojums medībām atpūtas vietu tuvumā. Var tik papildināts, ja tiek izveidotas jaunas atpūtas vietas, tūrisma objekti.

Dinamisks zonējums:

- Izcirtumi un dzīvnieku barošanās lauces.
- Jaunaudzes. Šeit diskusija par maksimālo vecumu konkrētā lokalizācijā, ko iekļauj zonājumā.
- Atvērumu centru vietas.

Attēls 9 Medību infrastruktūras zonējums datu bāzē

Literatūra

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969724036106>

https://www.fishwildlife.org/application/files/7315/3745/9637/AFWA_Deer_Mngmt_Pop_Areas_August_31_2018_version.pdf

https://www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/petijumi-un-izzinas-materiali/izzinas-materiali/2019/lvm_medibu-infrastrukturas-rokasgramata_2019.pdf

Pielikums. Medību kolektīvu aptaujas veidlapa

15.04.25 16:22

Medību kolektīvu aptauja par medībām pie apdzīvotām vietām

Medību kolektīvu aptauja par medībām pie apdzīvotām vietām

*Norāda nepieciešamo jautājumu

1. Kāda ir jūsu medību iecirkņa kopējā platība? *

2. Cik % (aptuveni) no jūsu medību iecirkņa aizņem SIA Rīgas meži apsaimniekotās teritorijas? *

3. Cik % (aptuveni) no jūsu medību iecirkņa aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes? *

4. Vai savā medību iecirknī rīkojat medības ar dzinējiem? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

5. Ja uz iepriekšējo jautājumu atbildējāt ar Nē, lūdzu paskaidrojiet kādēļ.

6. Vai ierīkojat dzinējmedībām paredzēto infrastruktūru – medību podestus (stāvtornīšus), šaušanas stidziņas jeb vārnukājas? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

7. Vai jūsu medību iecirknī tiek veidota infrastruktūra (medību torņi) medībām uz gaidi? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

8. Vai jūsu medību iecirknī tiek praktizētas medības uz gaidi dzīvnieku piebarošanas vietās? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

9. Vai jūsu medību iecirknī tiek praktizētas medības uz gaidi meža atvērumos (izcirtumos)? *

Atzīmējiet tikai vienu variantu.

- ☐ Jā
☐ Nē

10. Ja uz iepriekšējo jautājumu atbildējāt ar Jā, vai šim nolūkam meža atvērumos izvietojat medību torņus?

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

11. Kādu medījamo dzīvnieku medīšanai jūs veidojat medību torņus? Var atzīmēt vairākus.

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Alnis
☐ Staltbriedis
☐ Stirna
☐ Meža cūka
☐ Bebrs
☐ Cits

12. Vai jums beidzamo 3 gadu laikā ir bijušas konfliktsituācijas, kuras ir izraisījušas tādēļ, ka medījāt pilsētas tuvumā? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

13. Ja JĀ, tad cik bieži? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Vienu reizi
☐ 2-3 reizes
☐ Vairāk kā 3 reizes
☐ Regulāri, vairākas reizes gadā.

14. Kas ir bijis par iemeslu šādiem konfliktiem? Lūdzu minēt piemērus. *

15. Vai ir bijuši gadījumi, kad jums ir nācies mainīt medību plānus, jo jūsu medību iecirknī notiek citi, ar medībām nesaistīti pasākumi? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

16. Ja JĀ, tad cik bieži?

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Vienu reizi
☐ 2-3 reizes
☐ Vairāk kā 3 reizes
☐ Regulāri, vairākas reizes gadā.

17. Vai ir bijuši gadījumi, kad tiek bojāta jūsu medību infrastruktūra (medību torņi, barotavas, atpūtas vietas u.c.)? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Jā
☐ Nē

18. Ja JĀ, tad cik bieži?

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

- ☐ Vienu reizi
☐ 2-3 reizes
☐ Vairāk kā 3 reizes
☐ Regulāri, vairākas reizes gadā.

19. Vai piekrītat viedoklim, ka pilsētas tuvumā medību infrastruktūra būtu jāizvieto pēc * iespējas nemanāmi?*Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.*

- ☐ Jā
☐ Nē

20. Ja NĒ, tad kādēļ?

21. Kā, jūsuprāt, varētu mazināt konfliktus ar sabiedrību, ko izraisa medības pilsētas * tuvumā?

22. Vai medījamo dzīvnieku nodarītie postījumi mežsaimniecībai un lauksaimniecībai, *
kā arī satiksmes negadījumi ar meža dzīvniekiem ietekmē to, kā jūs organizējat
savu medību saimniecību?

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

☐ Jā

☐ Nē

23. Jā JĀ, tad kā? Miniet piemērus.

Miniet trīs galvenos ieguvumus, kas jūsuprāt ir medībām pilsētas tuvumā:

24. NR.1

25. Nr.2

26. Nr.3

Miniet trīs galvenos trūkumus, kas jūsu prātā ir medībām pilsētas tuvumā:

27. NR.1.

28. NR.2.

29. Nr.3.

30. Vai regulējumam un nosacījumiem medībām pilsētas tuvumā, būtu jābūt atšķirīgiem no vispārējiem nosacījumiem? *

Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

☐ Jā

☐ Nē

31. Ja JĀ, tad kam būtu jāatšķiras? Miniet piemērus:

Uzņēmums Google nav šī satura autors un to neatbalsta.

Google Veidlapas